

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik juni 2024

Positiv modtagelse af pensionskampagnen

Ældre Sagen har modtaget tusindvis af anerkendende tilbagemeldinger på den pensionskampagne, der har kørt i samlet fire uger i maj måned. I den har vi sat behovet for en rimelig pension på dagsordenen med både tv-reklamer, store udendørs annoncer, avisartikler, debatindlæg og kronikker.

Kampagnen har også vakt politikernes interesse, og vores konsulenter i Samfundsanalyse har allerede holdt opfølgende møder med både Danmarksdemokraterne, Socialdemokratiet, Enhedslisten og Dansk Folkeparti om behovet for en mere rimelig pension. Vi er ikke i mål, men vi giver ikke op.

Kampagnen er blevet fulgt op af en lang række debatindlæg i nationale, regionale og lokaler medier, og det har skabt rigtig god opmærksomhed om den politiske sag. Kronikken i Berlingske blev for eksempel set af mere end en halv million mennesker. Vi og kampagnen er blevet omtalt 72 gange af nationale medier i kampagneperioden og har nået over 2 millioner mennesker på sociale medier.

Ændret lovforslag om kontantbetalinger

Erhvervsministeren fremsatte tidligere et lovforslag om, at retten til at betale kontant med 1000-kronesedler skulle udgå den 1. juni 2025. Forslaget betød, at kunder skulle købe varer for mindst 500 kr. for at måtte betale med 1000-kronesedlen, indtil den udgår. På baggrund af høringssvar fra henholdsvis Ældre Sagen og Forbrugerrådet TÆNK valgte ministeren at ændre lovforslaget, og grænsen er i stedet sat ved 250 kr., hvilket stemmer bedre overens med enlige ældres indkøbsmønstre.

Europæisk underskriftindsamling vedr. digitalisering

Ældre Sagen er via AGE (europæisk netværk for ældreorganisationer) blevet opmærksom på en underskriftindsamling for organisationer og forskere, der opfordrer EU-Kommissionen, EU-Parlamentet og Rådet for den Europæiske Union til at sikre adgang til offentlige myndigheder og nødvendige services for alle unionens borgere uanset digitale færdigheder, inklusiv retten til adgang for ikke-digitale. Ældre Sagen

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

har skrevet under og har delt underskriftindsamlingen i sit netværk. Efterfølgende har flere danske forskere ligeledes underskrevet.

Digital svindel

Ældre Sagen har udtalt sig til landsdækkende tv og radio om bekæmpelsen af digital svindel. Vi har i den forbindelse understreget, at særligt ældre er udsat for telefonsvindel, men at svindel er en udfordring for hele samfundet. Vi har derfor opfordret til, at bankerne, telebranchen og tech-giganterne tager ansvar og indfører tekniske løsninger, der forhindrer, at svindel kan finde sted.

Befolkningsundersøgelse om velfærdsteknologi

Epinion har for Ældre Sagen gennemført en [befolkningsundersøgelse](#) om holdninger til velfærdsteknologi i ældreplejen. Undersøgelsen viser blandt andet, at befolkningen lægger vægt på selvbestemmelse og er bekymret for ensomhed. Undersøgelsen har været omtalt af flere samarbejdspartnere og i flere medier, hvor vi har udtalt, at kommunerne skal pålægges at stille velfærdsteknologi og hjælpemidler gratis til rådighed for de ældre, og at kommunerne skal stå for vedligeholdelse og reparation af apparaterne. Når kommunerne afstår fra at visitere hjemmehjælp til støvsugning og i stedet presser borgerne til at købe en dyr robotstøvsuger, er det en glidebane. Risikoen er, at det - næste gang kommunen skal spare - kommer til at handle om, at ældre selv skal anskaffe sig en gulvaskerobot, et vasketoilet eller en computerskærm for at kunne gennemføre genoptræning. Derfor er der behov for en reform på området.

Robotstøvsugeres udbredelse i kommunerne

Flere danske kommuner erstatter hjemmehjælp til støvsugning med robotstøvsugere, som borgerne selv skal købe. Det har Ældre Sagen flere gange kritiseret. I forbindelse med en sag fra Vejle Kommune er det ifølge DR nu mere end 30 kommuner, der har indført pligt til køb af robotstøvsugere. Ældre Sagen har opfordret til at udfordre denne kommunale spareøvelse og klage. Denne opfordring skyldes, at Ankestyrelsen har hjemvist nogle sager om robotstøvsugere. Så det kan muligvis betale sig at klage, så man også får Ankestyrelsens ord for, om det i den konkrete situation er lovligt at pålægge ældre at anskaffe sig en robotstøvsuger. Det er Ældre Sagens holdning, at retsstillingen ikke er klar nok. Derfor har Ældre Sagen opfordret Ankestyrelsen til at se nærmere på, om kommunerne lovligt og generelt kan pålægge ældre at anskaffe sig en robotstøvsuger.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Flytning uden samtykke af beboere fra plejecenter

Ældre Sagen har via et fynsk medie fået forelagt en sag om flytning uden samtykke af en ældre beboer med svær demens fra et plejecenter. I sådanne situationer har kommunen pligt til at anvende servicelovens skrappe regler om flytning uden samtykke, der skal sikre den ældres retssikkerhed for at beskytte den enkelte, fordi det er meget indgribende at flytte et menneske med demens. Kommunen havde ikke anvendt disse regler. I den forbindelse har Ældre Sagen undret sig over måden, som kommunen har grebet sagen an på, da det ikke er lovligt at flytte en borger, der ikke kan give et gyldigt samtykke. Vi har også udtalt, at vi hører om lignende situationer rundt om i landet, hvor kommuner flytter ældre til et nyt plejecenter uden at bruge servicelovens regler korrekt. Ældre Sagen har tidligere skrevet til tilsynet i Ankestyrelsen om disse sager og forventer, at Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne behandler problemstillingen og kommer med en udtalelse om lovligheden.

Magtanvendelsesregler i serviceloven er ændret efter Ældre Sagens kritik

Lovforslaget om ændring af magtanvendelsesreglerne i serviceloven blev vedtaget den 4. juni 2024. Det meget omstridte forslag om mulighed for indelåsning af ældre med svær demens udgik af lovforslaget. Det skete efter, at blandt andre Ældre Sagen kraftigt har kritiseret flere dele af lovforslaget, herunder delen om indelåsning.

Ældre Sagen har fortsat markeret sig i debatten om magtanvendelse og har skrevet fælles debatindlæg med blandt andet Institut for Menneskerettigheder, Danske Handicaporganisationer, Dansk Erhverv og Alzheimerforeningen. Vi har givet udtryk for tilfredshed med, at lovforslaget ikke længere giver mulighed for at låse ældre med demens inde, men vi mener, at lovforslaget indebærer, at magtanvendelsesreglerne i serviceloven kommer til at rumme for vide muligheder for overvågning og for aflåsning af døre.

Vi kan ikke spare os til bedre kollektiv transport

Ældre Sagen har sammen med Dansk PersonTransport, Cyklistforbundet og Dansk Ungdoms Fællesråd skrevet et fælles debatindlæg, hvor vi opfordrer til flere investeringer i den kollektive trafik. Indlægget er offentliggjort i kølvandet på regeringens ekspertudvalgs anbefalinger om nye mobilitetsformer, især til landdistrikterne. En af idéerne i kataloget fokuserer på øget samkørsel. Men samkørsel er ikke løsningen, hvis busserne spares væk i landdistrikterne. Erfaringer fra Frankrig viser, at kun 4 pct. af ældre over 65 år benytter samkørselsture.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen har overfor pressen pointeret, at det er vigtigt, at transport ikke bliver endnu en opgave, der lægges over på de pårørende.

Ældre medicinske patienter er fraværende i økonomiaftaler

Økonomiaftalerne mellem regeringen og hhv. Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Regioner er af aftalparterne blevet rost. For Ældre Sagen er det dog kritisk, at ældre medicinske patienter ikke er nævnt med et eneste ord. Det efterlader Ældre Sagen med indtryk af, at parterne ikke mener, at denne store patientgruppe har brug for et løft.

Ældre Sagen mener, at der er brug for et styrket nært sundhedsvæsen, ikke mindst i form af at sikre kvalitet og gode forhold på midlertidige pladser for patienterne. Samtidig er der brug for, at den kommende sundhedsreform sikrer, at der stilles krav til forebyggelse i ældreplejen. Ældre Sagen har med disse budskaber deltaget i en debat op til offentliggørelse af Sundhedsstrukturkommissionens afrapportering.

Pårørendekonference

Den 4. juli holdt Ældre Sagen konference om bedre vilkår for pårørende. Med konferencen ønskede Ældre Sagen at gøre opmærksom på, at selvom det er positivt, at aftalen om ældrereform taler om at inddrage pårørende, er det uklart, hvordan det skal foregå i praksis. Forventningerne til pårørende er uklare, og der mangler viden om og rådgivning og støtte til pårørende.

Bjarne Hastrup præsenterede Ældre Sagens fire mærkesager på området: Krav om samarbejde med pårørende, pårørendevejledere i alle kommuner, et nationalt rådgivnings- og kompetencecenter samt omsorgsdage med løn for pårørende.

Dagens oplæg fra både forskere og fagfolk viste, at pårørende allerede hjælper meget, selvom der er tildelt hjemmehjælp, at pårørende ofte oplever, at de ikke bliver inddraget og spurgt til råds og ikke kender til eksisterende støtteordninger.

Ældreministeren uddybede i sit oplæg, at det ikke er meningen, at pårørende skal løse opgaver, som der er visiteret hjemmehjælp til.

Afslutningsvis var der paneldebat med tre politikere fra hhv. Socialdemokratiet, Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti, en forsker, en pårørende og leder af Center for Pårørendesamarbejde. Der var bred enighed om, at det skal sikres, at

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

pårørende får den nødvendige støtte, og der var stor interesse for et rådgivnings- og kompetencecenter for pårørende.

Der var fin medieomtale af dagen, hvor også undersøgelsen om voksne børn af hjemmehjælpsmodtagere, som Danmarks Statistik har gennemført for Ældre Sagen, blev nævnt.

Kritik af Finanstilsynets regler for nedsparingslån

Ældre Sagen har i et par år haft den opfattelse, at der var ”ro” omkring de såkaldte nedsparingslån, der gør, at pensionister, som ønsker et realkreditlån, og som har plads til lånet inden for 60 pct. af ejendomsværdien, typisk får bevilget lånet.

Finanstilsynet har i en inspektionsredegørelse vedrørende Realkredit Danmark vendt op og ned på den opfattelse. Forvirringen skyldes ikke mindst, at Finanstilsynet veksler mellem at kritisere brugen af lån med 30 års afdragsfrihed, nedsparingslån generelt (nedsparingslån er lån, hvor lånet er under 60 pct. af ejendommens værdi) og nedsparingslån til køb af en ny bolig, som ifølge inspektionsredegørelsen ikke er tilladt (medmindre kunden har penge til at købe kontant). Det sidste synspunkt har Finanstilsynet hurtigt forladt, men har til gengæld bl.a. på LinkedIn ”opfundet” en række ”betingelser” for, at der kan gives nedsparingslån ved køb af ny bolig. Og det øger uklarheden, fordi Finanstilsynet ikke gør noget for at skelne mellem kriterierne for nedsparingslån i en nuværende bolig og ved køb af ny bolig.

Finanstilsynet øger usikkerheden ved kun at kommunikere med banker og realkreditinstitutter om, hvordan deres kryptiske udtalelser skal forstås, og ikke ved at fastsætte regler, der er tilgængelige og klart forståelige for offentligheden. Ældre Sagen savner fuldstændig en begrundelse for, at det skaber samfundsmæssig værdi at opfinde en masse detaljerede regler udover kravet om, at et nedsparingslån skal have sikkerhed inden for 60 pct. af boligens værdi. I december 2023 sagde erhvervsministeren i et svar til Erhvervsudvalget, at ældre generelt har gode lånemuligheder, og at ved lån til nedsparingsformål fraviger man som udgangspunkt kravet om, at låntager skal have økonomi til at kunne servicere et lån med afdrag og fast rente for at kunne optage afdragsfrie lån, så længe belåningsgraden er under 60 pct.

I en artikel i Jyllands-Posten udtaler chefen for Finanstilsynets forbrugerkontor, at det snarere er undtagelsen end reglen, at boligejere kan få nedsparingslån.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Erhvervsministeren har meddelt, at han ikke har tid til at mødes med Ældre Sagen om denne sag. Vi har nu kontaktet partier med henblik på at stille spørgsmål til ministeren.